

UPPDRAG PSYKISK HÄLSA

Stockholms län

Skolnärvaro/skolfrånvaro

Pilotprojekt i Täby, Tyresö och Vaxholm

Stockholm
April 2020

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
Om Uppdrag psykisk hälsa i Stockholms län	3
Bakgrund	3
Sammanfattning	4
Täby erbjuder samverkansteam för minskad skolfrånvaro	6
Tydlig arbetsgång vid skolfrånvaro i Tyresö	8
Vaxholm skapar tydliga processer för minskad skolfrånvaro	11
Sammanfattning av Täbys, Tyresös och Vaxholms erfarenheter av att ingå i projektet	14

Om Uppdrag psykisk hälsa i Stockholms län

Uppdrag psykisk hälsa i Stockholms län är en gemensam satsning för kommunerna i Stockholms län och Region Stockholm. Ett samarbete mellan Storsthlm, Region Stockholm och NSPH Stockholms län.

Läs mer på uppdragpsykiskhalsa.se/stockholmslan

Bakgrund

I många kommuner i Stockholms län pågår satsningar i syfte att främja skolnärvaro och förebygga skolfrånvaro. För att stödja och förstärka dessa satsningar genomför Uppdrag Psykisk Hälsa i Stockholms län en rad olika aktiviteter. En av dessa aktiviteter är pilotprojektet "Skolnärvaro/skolfrånvaro" som 2017 inleddes med Täby, Tyresö och Vaxholm.

Syftet med projektet var att ge särskilt stöd till kommuner för att främja skolnärvaro och förebygga skolfrånvaron. Varje kommun skulle planera och driva projekt utifrån lokala förutsättningar och behov med ett förstärkt stöd av Uppdrag Psykisk Hälsa. Det innebär att arbetssätten och processerna har sett olika ut i de tre kommunerna. Under 2019 deltog kommunerna i fyra workshops, anordnade av det fristående forskningsinstitutet Ifous, som hade rollen att stödja och underlätta utvecklingsarbetet. Stödet omfattade nulägesanalys, handlingsplan och uppföljning.

Riskerna med hög skolfrånvaro

Skolfrånvaron är i dag ett stort och växande problem i Sverige. Elever med hög skolfrånvaro riskerar utanförskap, arbetslöshet, sociala problem och psykisk ohälsa som vuxna. Samtidigt uppskattas samhällets kostnader för den höga skolfrånvaron vara höga. Det är därför viktigt att fånga upp elever med hög frånvaro i tid och sätta in rätt insatser. Vissa elever kan även ha behov som behöver mötas av flera aktörer samtidigt, vilket kräver samverkan och dialog mellan olika huvudmän, professioner och enheter.

Sammanfattning

Täby

I Täby kommun startade 2017 ett samverkansteam som erbjuder rektorerna stöd i arbetet med att öka elevernas skolnärvaro. Redan hösten 2016 initierades en utredning av det tillgängliga lärandet i Täby, som förstärkte bilden av ett utvecklat stöd kring närvarofrämjande insatser och vikten av att elever lämnar skolan med godkända betyg. Indikationer om att skolfrånvaron ökat fanns från både rektorer och socialtjänst. Det närvarofrämjande arbetet på organisations-, grupp- och individnivå behövde därmed ett samlat grepp kring hur skolfrånvaron skulle hanteras på bästa sätt.

Lösningen blev bildandet av ett tvärprofessionellt samverkansteam som arbetar förebyggande, hälsofrämjande och åtgärdande i samverkan med elevens hemskola. Rektorer kan söka stöd till fortbildning, konsultation för närvarofrämjande insatser och på individnivå. Arbetssättet bygger på en vetenskaplig grund och rekommendationen är att insatser alltid ska inledas med en kartläggning av elevens situation. Teamets arbete syftar till att elever ska ha rätt till undervisning och möjlighet till lärande.

Exempel på lärdomar och erfarenheter med projektet

- Planera ordentligt och sätt tydliga ramar före projektstart – det går inte att implementera en färdig modell rakt av.
- Skolfrånvaro är ett mycket komplext problem som kräver ett långsiktigt arbete.

Tyresö

När projektet startade i Tyresö fanns ett behov av samverkan med tydliga och strukturerade arbetsprocesser för bland annat skolan, centrala elevhälsan och socialtjänsten. Detta resulterade i framtagandet av en arbetsgång vid frånvaro i kommunens grundskolor. Syftet med arbetsgången är att förebygga, upptäcka och sätta in tidiga insatser för att motverka skolfrånvaro.

Med arbetsgången får skolorna ett likvärdigt och tydligt verktyg att arbeta med. Arbetsgången består av fyra tydliga steg, som beskriver hur skolan ska agera om en elev har en giltig eller ogiltig frånvaro som ger anledning till oro. Samtliga möten dokumenteras för att säkerställa möjligheter till uppföljning.

Exempel på lärdomar och erfarenheter med projektet

- Komplexa frågor som kräver samsyn och långsiktigt arbete.
- Värdefullt att ta in en extern projektledare som inte tänker "kommun", utan bidrar med andra erfarenheter, har ett annat perspektiv och ställer andra typer av frågor.
- Viktigt att ha en styrgrupp med syfte och mål innan en förändringsprocess startar.

Vaxholm

Projektet Problematisk skolfrånvaro startade utifrån behovet av att tidigt fånga upp elever som ligger i riskzonen för upprepade och långvariga skolfrånvaro. Detta gick i linje med utvecklingen av en särskild stödprocess som syftade till att etablera en samsyn i kommunen om vilka pedagogiska, organisatoriska och sociala faktorer som orsakar skolfrånvaro samt hur verksamheterna kan förhindra att det sker. Vaxholms stad har tagit fram gemensamma riktlinjer, processer och etablerat en tvärprofessionell samverkan för att

främja skolnärvaro på ett effektivt och likvärdigt sätt. Syftet är att säkerställa alla elevers rätt till utbildning, så att samtliga får chansen att nå sin kunskapsmässiga och personliga potential.

Processerna ger möjligheter för skolorna att hantera frånvaron på olika nivåer. Vaxholms nya arbetssätt bidrar till bättre kommunikationsvägar och bättre samverkan mellan olika enheter och huvudmän. Ambitionen är att alla som på olika sätt berörs i arbetet med skolfrånvaro kan vara delaktiga. Det ger utväxling i alla led, från elev till huvudman inom utbildningsförvaltningen, liksom horisontellt med fritid, hem, socialförvaltningen samt externa aktörer som exempelvis BUP, BUMM (barn- och ungdomsmedicinska mottagningar) och habilitering (mottagning för personer med funktionsnedsättning).

Exempel på lärdomar och erfarenheter med projektet

Skolfrånvaro är en komplex fråga som kräver:

- insatser och kompetens från många olika aktörer,
- välkända processer, tydliga roller och ansvar för all berörd personal, samt
- kvalitetssäkring, uppföljning och utveckling.

Täby erbjuder samverkansteam för minskad skolfrånvaro

Alla elever har rätt till undervisning och möjligheter till lärande. Men hur hjälper man elever med hög frånvaro? I Täby finns sedan 2017 ett samverkansteam som erbjuder rektorerna stöd i arbetet med att öka elevers skolnärvaro.

Kort om Täby

Täby kommun har i dag runt 70 000 invånare. I kommunen finns cirka 6 700 elever i kommunala skolor och omkring 5 200 elever i fristående skolor. Dessutom finns 74 förskolor, varav tre skolor är kommunala.

Vision

Täby har en utbildningspolitisk vision som är formulerad i två målområden:

- Eleverna har högt ställda kunskapskrav.
- Förtroendet för de pedagogiska verksamheterna är högt.

Till visionen finns en gemensam strategi som handlar om att erbjuda ett tillgängligt lärande för alla barn och elever i Tåbys kommunala förskolor och skolor.

Projektet startade 2016

Under hösten 2016 gjordes en utredning av det tillgängliga lärandet i Täby, som förstärkte bilden av ett utvecklat stöd kring närvarofrämjande insatser och vikten av att elever lämnar skolan med godkända betyg.

– Vi insåg att närvaro fortfarande är ett viktigt utvecklingsområde, säger Sylvia Lindholm, socialpedagog.

Signaler hade också kommit från rektorer och socialtjänst om att skolfrånvaron hade ökat. Det behövdes därmed ett samlat grepp kring hur skolfrånvaron skulle hanteras på bästa sätt. Inom utbildningsenheten startades ett projekt, där första steget var att göra en omvärldsbevakning. Man gick här igenom forskning om skolfrånvaro och undersökte hur andra kommuner arbetar med närvarofrämjande satsningar och vilken lämplig modell som Täby eventuellt kunde implementera.

Samverkansteam

I omvärldsbevakningen konstaterades vikten av samverkan för att nå framgång med närvarofrämjande satsningar. Men hur skapar man då en bra samverkan? Lösningen blev bildandet av ett tvärprofessionellt samverkansteam med en socialpedagog, en specialpedagog och en socialsekreterare. Samverkansteamet erbjuder rektorer stöd i arbetet med elever inom grundskolan i syfte att öka skolnärvaron.

Teamet arbetar förebyggande, hälsofrämjande och åtgärdande i dialog med elevens hemskola. Rektorerna kan söka stöd till fortbildning, konsultation för närvarofrämjande insatser och på individnivå (samtal med rektor, lärare, elev och vårdnadshavare). Arbetssättet bygger på en vetenskaplig grund och rekommendationen är att alla insatser ska inledas med en kartläggning av elevens situation. Eftersom varje elev och situation är unik är det viktigt att skolan tillsammans med samverkansteamet utformar en individuell skolplan med eleven, vårdnadshavare och eventuellt andra aktörer.

Samverkansteamet är organiserat under verksamhetsområdet utbildning och finansiering sker via PRIO samt med medel från de olika verksamheterna. PRIO är ett utvecklingsarbete som drivs av SKR och Stockholms stad med målet att höja kunskapsresultaten i den svenska skolan.

Konsultativt stöd

Samverkansteamet jobbar på uppdrag av rektorerna i grundskolan och erbjuder olika typer av stödinsatser.

– Vi bidrar med erfarenheter och stöd som bygger på forskning, säger Linda Fagerström, specialpedagog inom samverkansteamet. Vår roll kan bland annat handla om att fungera som förmedlare mellan skolan och elever/föräldrar för att reda ut problem och hitta strategier och lösningar. Det kan vara svårt för skolan att prata om exempelvis uppfostran med föräldrar och elever, men för oss i teamet kan det vara lättare. Vi är även med på SIP-möten och möten mellan elever och skola. Alla samtal med föräldrar och elever sker på ”neutral mark” i kommunhuset.

Stödmaterial

För att främja och förebygga skolnärvaro har teamet även tagit fram en mall till en handlingsplan med förslag på arbetsrutiner för rektorer och exempel på hur andra skolor har gjort. Dessutom har en mall för kartläggning tagits fram som kan användas vid behov av särskilt stöd för en elev.

Styrkan med modellen

Teamets arbete syftar till att alla elever ska ha rätt till undervisning och möjlighet till lärande. Med modellen skapas relationer och dialoger mellan olika huvudmän, där man på ett smidigt sätt kan dela information och erfarenheter. Vidare ger teamet ny kunskap, råd och stöd till såväl rektorer som elever och vårdnadshavare.

”Vi jobbar för att göra skolan tillgänglig för alla elever”

Var står ni i dag?

En enkätundersökning visar att 15 av 16 rektorer är positiva till samverkansteamens arbete.

– Men arbetet kräver en långsiktighet, säger Linda Fagerström. Nu jobbar vi vidare för att kunna erbjuda ännu bättre stöd och verktyg. Vi behöver även skapa en utvecklad systematik för att mäta effekter av vårt arbete. Och vi har viktiga frågor att diskutera, bland annat: hur ska vårt team se ut i framtiden, hur ska vi fortsätta att samverka och kan vi erbjuda andra sorters stöd?

Lärdomar och erfarenheter med projektet

- Planera ordentligt och sätt tydliga ramar före projektstart – det går inte att implementera en färdig modell rakt av.
- Viktigt med samverkan, men det ställer höga krav för att lyckas.
- Skolfrånvaro är ett mycket komplext problem som kräver ett långsiktigt arbete.
- Viktigt att även arbeta med förebyggande insatser.

Tydlig arbetsgång vid skolfrånvaro i Tyresö

Tyresö kommun har tagit fram en tydlig och likvärdig arbetsgång vid skolfrånvaro. Syftet är att förebygga, upptäcka och sätta in tidiga insatser för att motverka skolfrånvaro. Arbetet kvalitetssäkras och dokumenteras, vilket möjliggör uppföljning och utvärdering.

Kort om Tyresö

Tyresö har cirka 50 000 invånare. I kommunen finns 13 kommunala grundskolor, fyra fristående grundskolor samt en kommunal gymnasieskola. År 2018 gick det 6 895 elever i Tyresös grundskolor (kommunala och fristående skolor).

Behov av samverkan

2017 startade projektet "Skolnärvaro/skolfrånvaro" i Tyresö kommun. Vid den tiden fanns det inget dokumenterat arbetssätt för hur förvaltningarna skulle arbeta med att främja skolnärvaron. Det fanns heller ingen samverkan mellan olika förvaltningar i denna fråga. Tyresö kommun såg därmed ett behov av att skapa en samverkan med tydliga och strukturerade arbetsprocesser för alla instanser, bland annat skolan, centrala elevhälsan, mobila teamet (Individ- och familjeomsorgen Resursenheten) och socialtjänsten.

Första steget var att kartlägga och identifiera riskgrupper och hur samarbeten mellan huvudmän och enheter hade fungerat. Bland annat såg man en brist i övergångar där elever med problematisk skolfrånvaro riskerade att falla tillbaka/tappa fart eftersom information inte alltid följde med från skola till skola.

Inspiration och kunskap hämtades även från rapporten Saknad och från Uppdrag Psykisk Hälsas föreläsningar. Därefter togs en arbetsgång för skolan fram med syftet att förebygga, upptäcka och sätta in tidiga insatser för att motverka skolfrånvaro. Det fanns redan ett väl fungerande samarbete mellan grundskolorna och mobila teamet som man ville utveckla och bygga vidare på. Det samarbetet har utvecklat framgångsrika strategier för att främja skolnärvaro.

Arbetsgång i korthet

Arbetsgången består av fyra tydliga steg som beskriver hur skolan ska agera om en elev har en giltig eller ogiltig frånvaro som ger anledning till oro. Samtliga möten dokumenteras för att säkerställa möjligheter till uppföljning.

1. **Frånvarande elev** – mentor eller klasslärare pratar med elev och vårdnadshavare om hur situationen är och vad som bidragit till frånvaron.
2. **Upprepad frånvaro** – mentor eller klasslärare bokar ett möte med vårdnadshavare och elev.
3. **Fortsatt frånvaro** – mentor eller klasslärare anmäler elevärendet till elevhälsoteamet.
4. **Ytterligare insatser** – rektor bokar möte med vårdnadshavare. Klasslärare eller mentor och representanter från skolans elevhälsoteam ska delta i mötet.

Utöver mentor och rektor kan exempelvis familjeenheten, BUP, ungdomsmottagning och det mobila teamet (Individ- och familjeomsorgen Resursenheten) samverka för att stötta eleven på bästa sätt.

”Uppföljningar med mentorn ger eleven möjlighet att förbereda sig inför övergångar och andra förändringar”

Arbetet med att implementera arbetsgången påbörjades under det andra projektåret och även en workshop kring arbetsgången anordnades med alla grundskolerektorer.

Styrkan med arbetsgången

Arbetsgången ger skolan, eleven, vårdnadshavare mm en likvärdig och tydlig plan för att förebygga, upptäcka och sätta in tidiga insatser mot skolfrånvaro. Arbetet kvalitetssäkras och dokumenteras, vilket möjliggör uppföljning, utvärdering och eventuell revidering av arbetsgången.

Elevsamordnare/lots – förslag

– Det som är speciellt hos oss är att detta arbete initierades av verksamheterna själva. Under det andra projektåret tillkom en styrgrupp, säger Monica Nyberg, rektor på Strandskolan. Det tillsattes även en extern projektledare som fortsatte att kartlägga hur de olika verksamheterna arbetade med skolfrånvaron. Syftet var att hitta bra möjligheter till samverkan. I arbetet identifierades behovet av en elevsamordnare/lots som skulle kunna fungera som en brygga mellan alla inblandade. En sådan grupp (eller person) behöver ha stor kunskap om rutiner, lagar, regelverk mm och snabbt kunna fånga upp elever med frånvaro. Vidare ska gruppen vara drivande i arbetet med att minska frånvaron och även kunna initiera och närvara på SIP-möten. Ett idéförslag om tillsättandet av en elevsamordnare/lots är lämnat till styrgruppen.

– Elevsamordnaren/lotsen ska stärka elevens möjligheter till ökad skolnärvaro genom att ha elevens hela perspektiv, säger Helene Axelsson Bernving, projektledare.

Ny modell växer fram

Under projektår 3 påbörjades arbetet med att ta fram en modell som ska beskriva hur hela kommunen ska arbeta med skolnärvaro/skolfrånvaro. Syftet med modellen är att kunna kvalitetssäkra arbetet och ge alla samma ”karta” och förutsättningar att förhålla sig till, såväl medarbetare och chefer. Modellen skapar även möjligheter att dokumentera och utvärdera arbetet kontinuerligt, vilket i sin tur gör det lättare att förbättra resultatet på sikt.

Var står ni dag?

– Vi har idag en bra dialog om elever med hög frånvaro i rektorsgruppen, säger Monica Nyberg. Och vi har blivit mycket bättre på att frånvaromarkera elever samt att tidigt upptäcka frånvaro som riskerar att bli problematisk. Med frånvaro-statistiken får vi exakt koll på varje elevs frånvaro.

Arbetsgången för skolan reviderades 2019 och ska nu godkännas i Barn- och utbildningsnämnden. Vidare pågår färdigställandet av modellen för hur hela kommunen ska arbeta med skolfrånvaro/skolnärvaro.

Lärdomar och erfarenheter med projektet

- Komplexa frågor som kräver samsyn för att få till samverkan
- Kräver långsiktigt arbete – ingen ”Quick fix”
- Värdefullt att ta in en extern projektledare som inte tänker ”kommun”, utan bidrar med andra erfarenheter, har ett annat perspektiv och ställer andra typer av frågor.
- Viktigt att ha en styrgrupp med syfte och mål innan en förändringsprocess startar.
- Arbetet har gett förståelse och inblick i olika verksamheter och yrkesroller, som är viktiga för det fortsatta arbetet.

Vaxholm skapar tydliga processer för minskad skolfrånvaro

Vaxholms stad har tagit fram gemensamma riktlinjer, processer och etablerat en tvärprofessionell samverkan för att främja skolnärvaro på ett effektivt och likvärdigt sätt. Syftet är att säkerställa alla elevers rätt till utbildning och allas möjlighet att nå sin kunskapsmässiga och personliga potential.

Kort om Vaxholm

Skärgårdskommunen Vaxholm är en av de mindre kommunerna i Stockholms län med drygt 12 000 invånare. Läsåret 2019/2020 hade Vaxholm totalt 1 863 elever mellan 6 och 16 år. Vaxholm har fem kommunala skolor och en fristående skola, samt sex kommunala och fem fristående förskolor. Kommunen har ingen egen gymnasieskola, istället erbjuds gymnasieprogram genom samverkansavtal med Storstockholm och Håbo kommun.

Behov av samsyn och likvärdigt arbetssätt

Trots goda resultat i grundskolan i Vaxholm finns det utmaningar med ökande krav på att främja, förebygga och organisera för en mer tillgänglig och trygg lärmiljö. Det handlar om att *alla* elever ska nå sin kunskapsmässiga och personliga potential, och i det arbetet är frånvaron en viktig och pedagogisk faktor.

– Vi vill att Vaxholm ska ha en trygg och inkluderande lär- och skolmiljö med stöd i skola, hem och fritid, så att alla elever både kan och vill vara i skolan, säger utbildningschef Ulrika Strandberg.

Projektet Problematisk skolfrånvaro startade utifrån ett behov av att tidigt fånga upp elever som ligger i riskzonen för att hamna i en upprepad och långvarig skolfrånvaro. Mot bakgrund av praktikens erfarenheter, forskning, nationellt arbete med bland annat Skolinspektionens nationella kartläggning 2016 om frånvaro samt SOU-rapporten "Saknad! Uppmärksamma elevers frånvaro och agera!", lyfte utbildningsförvaltningen frågan om vikten av att agera tidigt på elevers frånvaro – oavsett om den är giltig eller ogiltig. Detta gick hand i hand med att utveckla en stödprocess för en samsyn om vilka pedagogiska, organisatoriska och sociala faktorer som orsakar skolfrånvaro och hur verksamheterna kan förhindra denna frånvaro.

Avstampet skedde i augusti 2017 när hela kommunens skol- och fritidspersonal möttes under temat upprepad och problematisk skolfrånvaro. Därefter genomförde utbildningsförvaltningen en gemensam workshop och nulägesanalys tillsammans med elevhälsan, skolornas rektorer, ungdomsstödet och skol- och familjestödet. Behoven som här kom fram var bland annat: förebyggande arbete för att minska frånvaron, likvärdig rapportering av frånvaro, tydligare informationsrutiner till vårdnadshavare avseende skolplikt, bättre samverkan med skolor och olika huvudmän samt en tydligare frånvaroprocess.

Skolfrånvaron på agendan det första året

Mot bakgrund av nulägesanalysen tog utbildningsförvaltningen fram olika insatser. Grundskolorna inkluderade också delar i ett gemensamt verksamhetsmål för att samordna elevhälsan och utveckla det systematiska kvalitetsarbetet inom och mellan skolenheterna. Fokus låg på att arbeta mer förebyggande och hälsofrämjande. Tillsammans omfattade insatserna:

- likvärdig rapportering i frånvarosystem med daglig koll, oavsett giltig eller ogiltig frånvaro,
- processer för kontinuerlig uppföljning av frånvaro och problematisk skolfrånvaro, inklusive mallar för kartläggning,
- framtagande av nya riktlinjer för skolplikt och rätt till utbildning,
- specialpedagogisk satsning för lärare – skapande av en mer varierad undervisning och lärmiljö,
- strukturstöd genom olika sorters utrustning för elever i svårigheter,
- kvalitetssäkring i digitalt system för uppföljning av processer och nuläget,
- nytt gemensamt, rättssäkert elevdokumentationssystem för elever i svårigheter, inklusive mallar för kartläggning,
- föreläsning för all skolpersonal om skolfrånvaro och vilka elever som är i riskzonen,
- workshop om hur man bäst kan organisera ett närvarofrämjande arbete för elevhälsan, inklusive rektorerna, ungdomsstödet, och skol- och familjestödet samt
- workshops med nyetablerat nätverk för specialpedagoger och speciallärare i kommunen för ökad tillgänglighet och delaktighet för alla elever.

Främja skolnärvaro och samverkan andra året

Hösten 2019 fortsatte utbildningsförvaltningen arbetet med att främja skolnärvaro och ett antal workshops genomfördes tillsammans med forskningsinstitutet Ifous. Målgruppen utökades nu till inte bara skolornas elevhälsa och rektorer, utan också förskolans rektorer och biträdande rektorer, ungdomsstödet, skol- och familjestödet, socialförvaltningen, samt till utbildningsförvaltningens nya enhet för samverkan och stöd, som har fokus på skolfrånvaron. Under workshoptillfällena fördjupade man sig i orsak-verkan genom forskning och jobbade med frågeställningar som "Hur kan vi bäst främja närvaro utifrån funktioner och hitta samverkansstrukturer trots sekretess?" och "Hur kan vi bäst nyttja mötesforum som SIP- och andra samverkansmöten?"

"Våra barn och unga i Vaxholm är ett gemensamt ansvar"

Arbetet resulterade i en samverkanskarta för en bättre samordning av stödinsatser och samsyn med fokus på helhetslösningar för eleverna. Vidare identifierades övergångar som en riskfaktor för upprepad och långvarig frånvaro. Dessutom samlades och analyserades empiri mellan workshoptillfällena. Detta ledde till ett fortsatt processarbete och kunskapsbildning över gränserna med sikte på fastställda processer och mallar som ska implementeras hösten 2020.

Styrkan med det nya arbetssättet

– Våra barn och unga i Vaxholm är ett gemensamt ansvar. Vi kan alla bidra i närvaroarbetet genom olika roller och kunskap, säger projektledarna Monica Lalander, samordnare gymnasium- och vuxenutbildning, och Lina Sandström, central specialpedagog.

Vaxholms nya arbetssätt bidrar till bättre kommunikationsvägar och bättre samverkan mellan olika enheter och huvudmän. Ambitionen är att alla som på olika sätt berörs i arbetet med skolfrånvaro kan vara delaktiga. Det ger utväxling i alla led, från elev till huvudman inom utbildningsförvaltningen, liksom horisontellt med fritid, hem, socialförvaltningen samt externa aktörer som till exempel BUP, BUMM (barn-

och ungdomsmedicinska mottagningar) och habilitering (mottagning för personer med funktionsnedsättning).

– Vi har satt frågorna på agendan och jobbar alla aktivt och systematiskt med att förhindra en oroande skolfrånvaro, säger Christina Björkenvall, projektledare och verksamhetscontroller. Genom olika kompetensutvecklingsinsatser och enträget arbete börjar vi gemensamt i alla led greppa komplexiteten i frågan och både förstå vad som orsakar skolfrånvaro och förhindra den.

Var står ni i dag?

Vaxholm är fortfarande i implementeringsfasen och arbetet med att främja närvaron i skolornas verksamhetsplaner är ett prioriterat mål. För 2020 innebär det att uppnå det sista steget i processmognaden – att processerna ska vara förankrade och välkända samt att den påbörjade systematiska uppföljningen fortgår.

– Vårt fokus på utvecklingsarbetet är att i samverkan med socialförvaltningen ta fram konkreta arbetssätt för att stödja elever som hamnat i en upprepad och långvarig frånvaro, säger Anders Roxström, enhetschef för samverkan och stöd. Och här ska vår nya enhet för samverkan och stöd ska stödja verksamheterna.

Lärdomar och erfarenheter med projektet

Skolfrånvaro är en komplex fråga som kräver:

- insatser och kompetens från många olika aktörer,
- välkända processer, tydliga roller och ansvar för all berörd personal samt
- kvalitetssäkring, uppföljning och utveckling.

Sammanfattning av Täbys, Tyresös och Vaxholms erfarenheter av att ingå i projektet

Vilka erfarenheter har Täby, Tyresö och Vaxholm fått genom projektet "Skolnärvaro/ skolfrånvaro"? En samlad bild är att alla kommuners projektarbeten skapat en större insikt och förståelse för andra yrkesroller och verksamheter. Nya kontaktytor har skapats, som är viktiga för framtida samverkan, både inom den egna verksamheten och med andra verksamheter och huvudmän.

Även dialoger mellan de olika pilotkommunerna under projektets gång verkar ha varit viktiga. Här har man både kunnat jämföra olika arbetssätt och förslag till modeller och fått inspiration i det egna arbetet.

"Att kunna prata på ett respektfullt sätt över gränserna ger energi och ökad förståelse"

Projektet verkar ha ökat medvetenheten kring problematiken med skolfrånvaro och det finns en stor ambition att nå långsiktiga lösningar. Projektdeltagare betonar värdet i att kunna samverka i arbetet med att främja skolnärvaro och förebygga skolfrånvaro.

– Att kunna prata på ett respektfullt sätt över gränserna ger energi och ökad förståelse, menar en av projektdeltagarna. Det är givande och stimulerande att mötas tillsammans med andra som delar samma problematik, även om man inte alltid är överens om vägen till målet.

Andra erfarenheter är bland annat:

- planera och sätt tydliga ramar före projektstart,
- tillsätt en styrgrupp med syfte och mål innan en förändringsprocess startar,
- det är viktigt med samverkan, men ställer höga krav för att lyckas, samt att
- det är värdefullt att ta in en extern projektledare med andra erfarenheter.